

กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชาสู่ความเป็นเลิศ*

DRIVEN PROCESS FOR PUBLIC SCHOOL TO EXCELLENCE

สาวิตรี แสงสุก

Sawitree Sangsook

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Office of The Basic Education Commission, Thailand

พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข

Pitsamai Robchanachai Poolsuk

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Kamphaeng Phet Rajabhat University, Thailand

ชัชภูมิ สิชฌม

Chatphum Sichomphoo

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Uttaradit Rajabhat University, Thailand

E-mail: karoknumkuan@Hotmail.Com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชาสู่ความเป็นเลิศ โดยการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานและการกิจของโรงเรียนประชา รัฐ เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย 2) การสร้างและตรวจสอบกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชาสู่ความเป็นเลิศ โดยการศึกษาโรงเรียนประชา รัฐที่ประสบผลสำเร็จ 3) โรงเรียนยกย่องกระบวนการโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 โรงเรียน ๆ ละ 5 คน ดำเนินการตรวจสอบกระบวนการโดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ 3) การประเมินกระบวนการโดยผู้บริหารโรงเรียนประชา รัฐ จำนวน 92 คน ด้วยแบบประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4) จัดทำคู่มือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการ โดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญด้วยแบบประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานและการกิจของโรงเรียนประชา รัฐ พบว่า โรงเรียนมีการวิเคราะห์การกิจของโรงเรียนประชา รัฐ โดยการศึกษา สภาพปัจจุบัน วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของโรงเรียนประชา รัฐ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โครงสร้างการบริหารงาน ประเมินผลการดำเนินงานตามกระบวนการ PDCA จัดทำข้อมูลสารสนเทศและรายงานผลการปฏิบัติงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด เผยแพร่ผลการดำเนินงานแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย 2) การสร้างและตรวจสอบองค์ประกอบของ

* Received 22 March 2020; Revised 2 April 2020; Accepted 2 April 2020

กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ 3) ผลการประเมินกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้ง 3 ด้าน และ 4) คู่มือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการในการใช้กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ พบว่ามีความเหมาะสมของคู่มือ อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: กระบวนการขับเคลื่อน, โรงเรียนประชารัฐ, ความเป็นเลิศ

Abstract

The purpose of this research was to create driven process for public schools to excellence. The research procedure followed 4 phrases. Phase 1 was to study operating conditions and missions of public schools. The data were 18 experts. They were asked to review with the Delphi technique. The statistical devices used for the analysis of data were median and interquartile range. The statistical devices used for analyzing the data were mean and standard deviation. Phase 2 was to create and validate the driven process of public schools to excellence by studying 3 successful schools and drafting the process by school directors, teachers, and stakeholders of 3 schools in the workshops. The process appropriateness was organized through connoisseurship with the experts. Phase 3 was to evaluate the process by 92 public school directors, and the data were analyzed into arithmetic mean and standard deviation. Phase 4 was to conduct a manual, proposal, and practical policy of using the process by doing the connoisseurship and expert validation and analyzing data through arithmetic mean and standard deviation. The research results revealed that: 1) The operating conditions and missions of public schools were found that the missions of public schools were analyzed with internal factors, current conditions, as well as strengths, weaknesses, opportunities, and threats of public school operation. Then the schools planned to manage their set work, educational quality development plan, plan annual action, and prepare the management structure. They also prepared the information of agencies as well as disseminated the results of operations to all involved parties. 2) To create and validate that could be summarized into. 3) The evaluation level of driven process for public schools to excellence was found at the highest levels in terms of suitability, possibility, and usefulness. 4) The results of the manual,

proposed policy, and practical policy of using process for public driven schools to excellence. The evaluation of manual was validated at the highest level.

Keywords: Driven Process, Public School, Excellence

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าสู่ยุคแห่งสังคมข้อมูลสารสนเทศ (The Information Age) หรือยุคโลกาภิวัตน์ (The Globalization) นั้น ได้ส่งผลต่อรูปแบบกระบวนการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาหรือค่าใช้จ่ายรายหัว 7 ด้าน คือ 1) ค่าจัดการเรียนการสอน (รวมค่าไฟฟ้าและสาธารณูปโภค) 2) ค่าหนังสือเรียนเฉลี่ยแต่ละระดับ 3) ค่าเครื่องแบบนักเรียน 4) ค่าอุปกรณ์การเรียน 5) ค่ากิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 6) Top-up ปัจจัยยากจน 7) Top-up โรงเรียนขนาดเล็ก การบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษานั้น เป็นการบริหารโรงเรียนตามนโยบายโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - based management: SBM) และความเป็นนิติบุคคล ทั้งนี้สถานศึกษาส่วนใหญ่จะประสบปัญหาที่สำคัญคือ งบประมาณไม่พอเพียงสำหรับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพราะโรงเรียนจะได้รับ - เพิ่มงบประมาณตามจำนวนรายหัวของนักเรียน ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมจึงเกิดขึ้นโดยการที่ผู้บริหาร ผู้ได้บังคับบัญชา ชุมชน สังคม องค์กรเอกชน องค์กรภาครัฐ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาทั้งด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ ถือว่าเป็นแนวทางที่จะช่วยพัฒนาการบริหารการศึกษาของไทยให้ มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินโครงการพัฒนาโรงเรียนขึ้นตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล หรือโรงเรียนดีประจำตำบล ภายใต้หลักการแนวคิดว่าการศึกษามีการพัฒนาบุคคลให้เป็นบุคคลแห่งคุณภาพ โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล จึงเป็นกระบวนการการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนของสังคมและชุมชน สร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้านที่ดี ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ ปี 2556 – 2559 โรงเรียนดีประจำตำบลเข้าสู่การพัฒนาและประเมินต้นแบบโรงเรียนดี ทั้งนี้รัฐบาลปัจจุบันและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้สานต่อโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนแห่งชุมชน คือ ความร่วมมือกันระหว่าง ภาครัฐ และเอกชน (หรือทั้งภาคเอกชนและภาคประชาสังคม) โดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนประชารัฐ” โดยพัฒนาโรงเรียนในระดับตำบล เพื่อให้ทุกโรงเรียนประสบความสำเร็จ มีรูปแบบการบริหารจัดการที่ชัดเจน สามารถจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ, 2543) โครงการโรงเรียนประชารัฐ เป็น 1 ใน 12 โครงการภายใต้โครงการประชารัฐ มุ่งพัฒนาด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาและยกระดับการจัดการศึกษาใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวมถึงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณลักษณะและ สมรรถนะความเป็นผู้นำในการบริหารสถานศึกษา ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและสัมฤทธิ์ผล ทางการศึกษา 2) เพื่อจัดทำและเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ 3) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาระบบ ICT เพื่อการศึกษาและ การบริหารจัดการสื่อการเรียน 4) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน (Active Learning, Critical Thinking) จัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนและเสริมกิจกรรมส่งเสริม หลักสูตรที่เน้นการพัฒนาการมีจิตสาธารณะ (Community Services) เพื่อการบริการชุมชน และสังคม 5) เพื่อยกระดับความสามารถด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาสู่ ระดับนานาชาติ โดยเป้าหมายจากโรงเรียนต้นแบบทุกตำบล รวมทั้งสิ้น 7,424 โรงเรียนและ ขยายผลต่อไปทั่วประเทศ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2560) เพื่อให้การบริหารจัด การศึกษาของเรามีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการพัฒนาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) โรงเรียนประชารัฐถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษา ในโรงเรียนทั่วประเทศที่มีหลักการดำเนินงาน 3 ด้าน คือ 1) สนับสนุนการดำเนินงานผู้บริหาร สถานศึกษาให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ ที่วางไว้ 2) ร่วมเสนอแนวทางพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้ได้รับ การสนับสนุนจากภาคเอกชน และ 3) สร้างและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2559) นอกจากนี้โครงการโรงเรียนประชารัฐได้กำหนดแนวทางการ ยกระดับการศึกษา 10 ด้าน เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) พัฒนา ระบบข้อมูลสถานศึกษาและผลการศึกษาที่เปิดเผยสู่สาธารณะ 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดิจิทัล เพื่อให้โรงเรียนทั่วประเทศได้เข้าถึงแหล่งข้อมูลสาระ ความรู้และมาตรฐานการศึกษา จากทั่วโลก 3) พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าด้วย ตนเอง และมีการคิดวิเคราะห์ 4) ส่งเสริมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสาธารณะ 5) พัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้ เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนๆ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 6) สร้างแรงจูงใจ ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน 7) พัฒนาความร่วมมือและสร้าง แรงจูงใจให้กับผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันทางการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ 8) ยกระดับ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ของนักเรียน 9) พัฒนาและส่งเสริมผู้นำรุ่นใหม่เข้าร่วมพัฒนา โรงเรียน 10) พัฒนาศูนย์การศึกษาการค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการ ศึกษา เทคโนโลยีแห่งอนาคตในระดับภูมิภาค (BIO, DIGITAL, ROBOTICS, NANO) (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2560) จากความสำคัญของโรงเรียนประชารัฐ และการ ขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐข้างต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนประชารัฐทุกโรงเรียน

จะต้องมีกระบวนการในการขับเคลื่อนที่ดีเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศ แต่ในทางปฏิบัติในปัจจุบัน โรงเรียนพระราชรัฐ ยังคงดำเนินการจัดการศึกษาโดยไม่มีกระบวนการที่เป็นรูปแบบหรือแนวทางที่ชัดเจนเป็นการเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้โรงเรียนพระราชรัฐก้าวไปสู่ความสำเร็จและสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฐสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้เป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียนพระราชรัฐให้มีความเป็นเลิศ มีกระบวนการขับเคลื่อนที่ชัดเจนมีความเป็นไปได้และเกิดประโยชน์ยิ่งต่อโรงเรียนพระราชรัฐทุกโรงเรียน เกิดประสิทธิภาพด้านการจัดการศึกษามีมาตรฐานตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและภารกิจของโรงเรียนพระราชรัฐ
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฐสู่ความเป็นเลิศ
3. เพื่อประเมินกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฐสู่ความเป็นเลิศ
4. เพื่อจัดทำคู่มือ ข้อเสนอแนะกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฐสู่ความเป็นเลิศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย เรื่อง กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฐสู่ความเป็นเลิศ มีขั้นตอนในการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานและภารกิจของโรงเรียนพระราชรัฐ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและภารกิจของโรงเรียนพระราชรัฐ และการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศตามแนวคิดเชิงทฤษฎี โดยศึกษาวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานและภารกิจของโรงเรียนพระราชรัฐและวิธีปฏิบัติสู่ความเป็นเลิศ จากเอกสารทางวิชาการ หนังสือคู่มือโรงเรียนพระราชรัฐ คู่มือกองทุนโรงเรียนพระราชรัฐ หนังสือการพัฒนารูปแบบการสู่ความเป็นเลิศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) มากำหนดภารกิจหลักของโรงเรียนพระราชรัฐที่นำไปสู่ผลลัพธ์ความเป็นเลิศในการดำเนินงานโดยประชากร ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในการบริหารนโยบายหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการกำกับ ติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนพระราชรัฐ รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในโครงการสานพลังประชารัฐตามนโยบายของรัฐบาล ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง หรือเคยดำรงตำแหน่งในการบริหารนโยบาย หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการกำกับ ติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนพระราชรัฐรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในโครงการสานพลังประชารัฐ ตามนโยบายของ

รัฐบาลทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม จำนวน 18 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่เครื่องมือชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Constructed Interview) เครื่องมือชุดที่ 2 แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสัมภาษณ์ โดยนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และเครื่องมือชุดที่ 3 แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการนำข้อมูลจากเครื่องมือชุดที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ โดยผู้วิจัยได้ศึกษา โรงเรียนประชารัฐที่มีผลการปฏิบัติงานที่ประสบผลสำเร็จในระดับดีเยี่ยม จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดไผ่เกาะโพธิ์งาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โรงเรียนวัดสระด่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 และโรงเรียนวัดยางนอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) เพื่อสร้างกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ และจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศโดยดำเนินการ คือ

ขั้นตอนที่ 2.1 การศึกษากระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) โดยการวิเคราะห์เอกสาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกผลการวิเคราะห์เนื้อหาในเอกสารตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงานสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการของโรงเรียนประชารัฐ ที่ประกอบด้วย ภารกิจกระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่ต้องการของโรงเรียนประชารัฐ

ขั้นตอนที่ 2.2 การศึกษากระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ โดยการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 2.3 การยกร่างกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอน 1) การวิเคราะห์ภาพความสำเร็จและกระบวนการในการดำเนินงานของโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ

ขั้นตอนที่ 2.4 การตรวจสอบร่างกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติของกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศโดยใช้แบบประเมิน โดยผู้ให้ข้อมูลการประเมินกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 92 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือ

รองผู้อำนวยการโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 2 และ 3 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จำนวน 6 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกและ ตอนที่ 2 การประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศที่พัฒนาขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำคู่มือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการ ในการใช้กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ มี 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 4.1 การจัดทำคู่มือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในการใช้กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ ที่ได้จากการส่งแบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน ผู้วิจัยสรุปผลจากการวิเคราะห์เอกสาร จากการตอบแบบสอบถาม เรื่องการจัดทำคู่มือ กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ ได้คู่มือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ เพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพต่อไป

ขั้นตอนที่ 4.2 การตรวจสอบคู่มือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้แบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก และตอนที่ 2 การประเมินด้านความเหมาะสมของคู่มือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการในการใช้กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศที่พัฒนาขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด และผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในการใช้กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนประชารัฐสู่ความเป็นเลิศวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์เนื้อหา (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานและการกิจของโรงเรียนพระราชรัฐ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 18 คน โดยแยกเป็น 1) ภาครัฐ 9 คน 2) ภาคเอกชน 7 คน และ 3) ภาคประชาสังคม 2 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi) 3 รอบ พบว่าโรงเรียนมีการศึกษาประเด็นปัจจัยทั้งด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค โดยได้จัดทำข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหารของโรงเรียนมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก มีการสรุปผลการวิเคราะห์ และนำผลมาใช้ในการวางแผนการบริหารโรงเรียนพระราชรัฐมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี มีการออกแบบโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนโดยกำหนดเป้าหมาย การกิจในการบริหารโรงเรียนในแต่ละด้านให้ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนพระราชรัฐกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย เพื่อให้ทราบทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนของโรงเรียนพระราชรัฐ และปฏิบัติตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวทางในการติดตามและประเมินผล การสื่อสาร สร้างความเข้าใจในกระบวนการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามกรอบตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียนพระราชรัฐ จัดทำแผนและปฏิทินการกำกับติดตามและประเมินผล ตามกรอบของกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฐสู่ความเป็นเลิศ มีการประเมินผลตามกระบวนการ PDCA และรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด ตลอดจนมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศกรอบกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฐสู่ความเป็นเลิศเพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่แก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2. การสร้างและตรวจสอบ กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฐสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยได้ผลการวิจัย ดังนี้

2.1 จากการศึกษาแนวปฏิบัติการบริหารงานของโรงเรียนพระราชรัฐที่ประสบผลสำเร็จ จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนวัดไผ่เกาะโพธิ์งาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 2) โรงเรียนวัดสระด่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 และ 3) โรงเรียนวัดยางนอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่าสถานศึกษาทั้ง 3 แห่งมีแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จัดทำโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนอย่างชัดเจน มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีแผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษา มีการรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self - Assessment Report : SAR) นอกจากนี้ ยังพบว่า โรงเรียนดำเนินการวิเคราะห์กิจกรรมของสถานศึกษา ตลอดจนการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาในการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องและบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตามกรอบภารกิจของโรงเรียนพระราชรัฐมีการตรวจสอบภายใน มีการประเมินอย่างอิสระที่จัดทำให้มีขึ้นในสถานศึกษา เพื่อให้อิสระ

การบริหารแก่สถานศึกษาในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริง

2.2 ยกร่างกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศ โดยการศึกษาองค์ประกอบของกระบวนการและการยกร่างกระบวนการโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work shop) ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านดอนโพ พบว่าได้ (ร่าง) กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งองค์ประกอบ มี 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ภารกิจ ขั้นที่ 2 การวางแผน ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน ขั้นที่ 4 การควบคุมกำกับติดตาม ขั้นที่ 5 การประเมินผลการดำเนินงาน ขั้นที่ 6 การปรับปรุงพัฒนางาน และขั้นที่ 7 การจัดทำรายงานมาตรฐานการปฏิบัติงาน

2.3 การตรวจสอบคุณภาพของ (ร่าง)กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศ โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยมีผู้เชี่ยวชาญร่วมกันวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศ ณ ห้องประชุมสีหมอกเมฆนิลกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่ามีความถูกต้องและสอดคล้องกันในระดับ มากที่สุด

3. การประเมินกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มากที่สุด

4. การจัดทำคู่มือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในการใช้กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศ โดยการจัดทำคู่มือและการตรวจสอบคุณภาพคู่มือมีผล ดังนี้

4.1 ผลการจัดทำคู่มือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในการใช้กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศ จากการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญได้วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล พบว่า ได้คู่มือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในการใช้กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศเพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพของคู่มือเพื่อนำไปใช้ต่อไป

4.2 การตรวจสอบคู่มือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในการใช้กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศ โดยผู้เชี่ยวชาญที่พบว่า คู่มือมีความเหมาะสมสูงสุด ด้านเนื้อหามีประโยชน์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารและขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศได้จริง มีการกำหนดหลักการ วัตถุประสงค์ ขอบเขต นิยามศัพท์ที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและรูปเล่มของคู่มือ มีความเหมาะสมและน่าสนใจ อยู่ในระดับ มากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้ กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานและการกิจของโรงเรียนพระราชวัง โดยใช้สัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างและแบบสอบถามแบบสภาพการดำเนินงานและการกิจของโรงเรียนพระราชวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เขต 2 เขต 3 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนพระราชวังทุกโรงเรียนมีการเตรียมความพร้อม เพื่อเข้าสู่การเป็นโรงเรียนพระราชวัง คือ โรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการศึกษาสภาพปัจจุบันตามความเป็นจริง ในด้านความพร้อมของการบริหารงาน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากรและงานบริหารทั่วไป เพื่อให้มีความสอดคล้องกับกรอบภารกิจของโรงเรียนพระราชวัง สอดคล้องกับธรรมศักดิ์ นิติธรรม ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นโดยภาพรวม คือ สภาพการดำเนินงานของโรงเรียน มีการวิเคราะห์สภาพหรือบริบทของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ใน ระดับน้อย (ธรรมศักดิ์ นิติธรรม, 2556) สอดคล้องกับ ญัฐวดี จันทร์ศรจักร ได้ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพ การบริหารงานโรงเรียนดีประจำตำบล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า สภาพการบริหารงานของโรงเรียนดีประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ญัฐวดี จันทร์ศรจักร, 2555) และสอดคล้องกับกฤตภัทร อรุณดี และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโรงเรียนพระราชวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนพระราชวัง มีปัญหาการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโรงเรียนพระราชวัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ด้านการเป็นศูนย์กลางการเข้าถึง ICT และ Digital และ ด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้แนวทางแก้ปัญหา อาศัยกระบวนการทำงาน โดยใช้วงจรคุณภาพ P – D – C – A และใช้เทคโนโลยี ในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ประสานงาน กำกับ ติดตาม วัดผลประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นปัจจุบัน (กฤตภัทร อรุณดี และคณะ, 2561)

2. การสร้างและตรวจสอบกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศ จากการพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชวังสู่ความเป็นเลิศ ได้กระบวนการประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ภารกิจ 2) การวางแผน 3) การดำเนินงานตามแผน 4) การควบคุม กำกับ ติดตาม 5) ประเมินผลการดำเนินงาน 6) การปรับปรุงพัฒนางานและ

7) การรายงานมาตรฐานการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนากระบวนการ โดยได้ศึกษาแนวปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จของโรงเรียนพระราชรัฏฐ์ ด้วยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การศึกษาดูงาน โรงเรียนพระราชรัฏฐ์ที่ประสบผลสำเร็จและมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ แล้วดำเนินการยกร่างกระบวนการ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และการตรวจสอบกระบวนการการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ที่เป็นไปตามระเบียบและวิธีวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมาน อัสวภูมิ กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของกระบวนการ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของกระบวนการ ผู้ออกแบบกระบวนการจะต้องรู้ว่า จะออกแบบกระบวนการดำเนินงานนั้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด จะพัฒนากระบวนการเพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อการดำเนินการให้เกิดผลดีอย่างไรอย่างหนึ่ง (สมาน อัสวภูมิ, 2553) สอดคล้องกับแนวคิดของ ธีระ รุณเจริญ กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของกระบวนการ ประกอบด้วย 1) หลักการของกระบวนการ 2) วัตถุประสงค์ของกระบวนการ 3) ระบบและกลไกของกระบวนการ และ 4) วิธีการดำเนินการของกระบวนการ (ธีระ รุณเจริญ, 2550) นอกจากนี้ ศุภลักษณ์ เศษระพานิช ได้ศึกษาการพัฒนาระบบบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน พบว่า ระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบหลักของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน (ศุภลักษณ์ เศษระพานิช, 2550) มี 9 องค์ประกอบ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง 3) การวางแผนกลยุทธ์ 4) โครงสร้างองค์กร 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การบริหารงานวิชาการ 7) การบริหารการเงิน 8) การบริหารทั่วไป และ 9) การจัดการสารสนเทศและความรู้ และสอดคล้องกับ วสันต์ นาวเหนียว ได้ศึกษา แนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนเร่งสູ່พิน พบว่า การปฏิบัติที่ดีเลิศของโรงเรียนเร่งสູ່พิน มีองค์ประกอบด้านการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามหลักการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งผลของการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพทั้ง 4 ด้าน ส่งผลให้โรงเรียนเป็นตัวอย่างด้านต่าง ๆ สำหรับโรงเรียนทั่วไป เพราะมีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการมีเครือข่ายด้านการวิจัยและพัฒนาและมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (วสันต์ นาวเหนียว, 2550)

3. การประเมินกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฏฐ์สู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ของกระบวนการ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเหมาะสม ซึ่งชั้นที่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ในการปฏิบัติของกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฏฐ์สู่ความเป็นเลิศ ที่อยู่ในระดับ มากที่สุด คือ ชั้นที่ 1 การวิเคราะห์ภารกิจ รองลงมา คือ ชั้นที่ 2 การวางแผนและรองลงมา คือ ชั้นที่ 3

การดำเนินงานตามแผน ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบว่า ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับ มาก คือ ชั้นที่ 7 การรายงานมาตรฐานการปฏิบัติงาน ในด้านความเป็นไปได้ มีความเป็นไปได้มากที่สุดในการปฏิบัติของกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชัฐสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งอยู่ในระดับ มากที่สุด คือ ชั้นที่ 7 การรายงานมาตรฐานการปฏิบัติงาน รองลงมา คือชั้นที่ 2 การวางแผนและที่รองลงมาตามลำดับ คือ ชั้นที่ 1 การวิเคราะห์ภารกิจ และชั้นที่มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด คือ ชั้นที่ 6 การปรับปรุงพัฒนางาน ส่วนด้านความเป็นประโยชน์ พบว่า ชั้นที่มีความเป็นประโยชน์ สูงสุดในการปฏิบัติของกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชัฐสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ชั้นที่ 1 การวิเคราะห์ภารกิจ ซึ่งเท่ากันกับ ชั้นที่ 2 การวางแผน รองลงมา คือ ชั้นที่ 4 การควบคุม กำกับ ติดตามและชั้นที่มีความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด คือ ชั้นที่ 6 การปรับปรุงพัฒนางาน ผู้วิจัยเห็นว่า กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชัฐสู่ความเป็นเลิศที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นนั้น จะเป็นแนวทางการดำเนินการ เพื่อให้โรงเรียนสามารถนำไปปรับใช้ได้โดยกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชัฐสู่ความเป็นเลิศที่สร้างขึ้น มีความเป็นระบบตามวัตถุประสงค์ หลักการของการพัฒนากระบวนการ สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ กล่าวว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สังเคราะห์ สภาพปัจจุบัน ปัญหา หรือความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบสร้างและประเมินนวัตกรรม ขั้นตอนที่ 3 การนำเครื่องมือ หรือนวัตกรรมไปทดลองใช้ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม และขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่ นวัตกรรม (รัตนะ บัวสนธ์, 2552)

4. การจัดทำคู่มือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในการใช้กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชัฐสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งคู่มือประกอบด้วย ปก ส่วนนำ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชัฐสู่ความเป็นเลิศ บทที่ 3 หลักเกณฑ์วิธีการดำเนินงาน บทที่ 4 การรายงานผลการดำเนินงาน บทที่ 5 แนวทางการนำไปใช้และพัฒนางาน บรรณานุกรมและภาคผนวก สอดคล้องกับ ธนาวิชญ์ จินดาประดิษฐ์ และจารุวรรณ ญ ยอดระฆัง กล่าวว่า คู่มือการปฏิบัติงาน (Work manual) เปรียบเสมือนแผนที่บอกเส้นทางการทำงานที่มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของกระบวนการ ระบุถึงขั้นตอนและรายละเอียดของกระบวนการ สามารถปรับเปลี่ยนได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานไว้วางใจในความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน (ธนาวิชญ์ จินดาประดิษฐ์ และจารุวรรณ ยอดระฆัง, 2552) สอดคล้องกับ นิชาภา เจริญรุ่งเรืองชัย ได้กล่าวว่า คู่มือควรประกอบด้วย เนื้อหาที่ เกี่ยวกับ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผน 3) การดำเนินงานตามแผน และ 4) การประเมินผลอีกทั้งมีตัวอย่าง แบบฟอร์มต่าง ๆ ทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน มีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด คู่มือ จะต้องเป็นรูปเล่มเล็กกะทัดรัด ขนาดพกพา สะดวก สวยงาม อ่านแล้วเข้าใจง่ายต่อการรับรู้มีแนวทางรายละเอียด สามารถปฏิบัติได้

เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องและควรประกอบด้วยรูปแบบ เนื้อหาและการนำไปใช้ปฏิบัติ เกิดทักษะและเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติเป็นอย่างดี (ณิชาภา เจริญรุ่งเรืองชัย, 2547)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีข้อค้นพบที่โดดเด่น คือ กระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฐสู่ความเป็นเลิศ เป็นกระบวนการที่โรงเรียนพระราชรัฐและทุกโรงเรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานตามกรอบภารกิจของโรงเรียนพระราชรัฐมีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ เนื่องจากการวิจัยเรื่องกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฐสู่ความเป็นเลิศ มีขั้นตอนการดำเนินงาน 7 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นมีกรอบกระบวนการ/แนวทางในการปฏิบัติงานเป็นขั้นตอน เข้าใจง่าย อีกทั้งยังมีการกำหนดวิธีการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อโรงเรียนพระราชรัฐ ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาด้านการจัดการศึกษามีระบบตามกรอบภารกิจของโรงเรียนพระราชรัฐ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่สถานศึกษาและส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและสนองนโยบายของรัฐบาลได้อย่างดีเยี่ยม และผู้วิจัยได้นำเสนอ ข้อเสนอแนะ ดังนี้¹⁾ ควรมีการติดตามผลการวิจัยในการนำกระบวนการขับเคลื่อนโรงเรียนพระราชรัฐสู่ความเป็นเลิศไปใช้ในสถานศึกษา โดยการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษากระบวนการดำเนินงานสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืนจนเป็นวัฒนธรรมของสถานศึกษา 2) ควรศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างกระบวนการที่ใช้กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา เพื่อให้ทราบและดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *โครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ “โรงเรียนพระราชรัฐ”*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนเวิรด์คอมมิวนิเคชั่นส์.
- กฤตภัทร อรุณดี และคณะ. (2561). แนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่. *วารสาร Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 11(2). 1284-1301.
- ณัฐวดี จันทร์ศรีจักร. (2555). สภาพการบริหารงานโรงเรียนดีประจำตำบล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ณิชาภา เจริญรุ่งเรืองชัย. (2547). การพัฒนาคู่มือการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการจัดโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย. ใน *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ธนาวิษญู จินดาประดิษฐ์ และจารุวรรณ ยอดระฆัง. (2552). *การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ .
- ธรรมศักดิ์ นิตติธรรม. (2556). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 3. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2559). *โครงการผู้นำเพื่อพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน CONNEXT ED (Leadership Program for Sustainable Education) ภายใต้โครงการสานพลังประชารัฐ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรัฐมนตรี.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). *วิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: เทียมผ้าการพิมพ์.
- วสันต์ นาวเหนียว. (2550). แนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนเร่งสู่ฝัน. ใน *ดุชนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศุภลักษณ์ เศษะพานิช. (2550). *การพัฒนาระบบการบริหาร ที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2553). *การบริหารการศึกษายุคใหม่: แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ*. อุบลราชธานี: พิมพ์ลักษณ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2560). *เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงแนวทางการดำเนินการโรงเรียนประชารัฐ CONNEXT ED*. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.